

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 4 CUARTOS PER TOT ESPANYA
y 20 centaus paper en l' isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj,
núm. 20, botiga, BARCELONA

PREU DE SUSCRICIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals
Cuba y Puerto-Rico, 16 rals, Estranger, 18 rals

TRIBUT.

Al commemorar lo XIV aniversari de la proclamació de la República espanyola, no podem menes de dirigir un carinyós recort á la gran República francesa, que havent nascut avants que la nostra, gosa de robusta vida, per honra y gloria de aquella nació valenta y generosa.

A tal idea obeheix la publicació en aquesta primera plana de una figura escultórica que 's troba en un dels monuments erigits pèl poble francés, al objecte de perpetuar aquells dias tristos y de proba en que la República havia de combatre, desde que naixia, la terrible invasió estrangera provocada pèls crims y torpesas del imperi.

Avuy en que tal volta se sent novament amenassada per l' enveja del extranger, que no pot comprendre l' existencia de un poble governantse á si mateix y prosperant, avuy creyem mes oportuna que may la reproducció del present grabat, qu' entranja un gran recort y una gran esperansa.

Lo recort de antichs y passats infortunis, y l' esperansa fundada de que 'l patriotisme de la República francesa, serà sempre prou robust y viril per triuñar de sos majors enemichs.

Al impuls de aquest desitj enviem los republicans espanyols aquest tribut afectuós á nostres estimats germans de l' altra banda del Pirineu.

L' ONZE DE FEBRER.

LA REPÚBLICA Y 'LS SEUS ENEMICHS.

o es aquest l' any primer en que LA CAMPANA DE GRACIA solemnisa 'l present aniversari.

L' onze de febrer es per nosaltres una fetxa memorable. En tal dia del any 1873, abdicava 'l rey D. Amadeo de Saboya, y las Corts soberanas de la Nació proclamavan la República.

En vá, desde 'l mes de setembre de 1868, venian oposantse dificultats y obstacles al establiment de aquesta forma de govern, qu' era després de tot l' única solució natural y lógica de aquella revolució per tots conceptes gloriosa; en vá s' havia sostingut una interinital de més de dos anys, seguida de l' entronament de una dinastia que per ser estrangera no podí clavar fondas arrels en la nació espanyola; vá sobrevenir la República, á despit de tot, naixent empero rodejada de grans perills acumulats per aquells que no havent pogut impedir lo seu adveniment, van tenir la trista complacencia de deixarli per única atmótera vital, l' ambient envenenat per la guerra civil y per totes las malas passions desencadenadas, que havian de acabar ab sa existencia.

Anys endarrera, publicá LA CAMPANA DE GRACIA l' acta de naixement de la República, reproduhint ab fidelitat los incidents més culminants de la memorable sessió de l' Assamblea nacional en que fou proclamada. Naixement més honrat ningú pot disputarli. Fou filla no de la violencia, sinó del dret y de la convicció dels representants del país y vingué á satisfer la necessitat de un govern regular y legítim que aquest sentia, desde 'l moment que quedava vacant lo trono revolucionari, no certament per l' hostilitat dels republicans,

LA DEFENSA DE PARÍS.—Monument erigit en Courbevoie (Aforas de París).

sinó per la falta de cordura é inteligencia dels mateixos que havian contribuït a alsarlo y 's veyan impotents per sostenir-lo.

En un' altra ocasió, enumerarem dia per dia las midas de govern adoptadas pèls republicans en los onze mesos escassos que tingue de vida la República, deixant plenament patentisat que no sigué tant estèril, com molts volen suposar, la curta situació republicana, ab tot y veures combatuda ferosment per sos enemichs acèrrims e implacables.

L' historia farà justícia a la bona intenció y al noble patriotisme dels republicans espanyols que feren cara á tres insurreccions formidables y á la conspiració permanent dels partits monárquichs empenyats en aixecar l' esclat de sas passions miserables per damunt de la patria, la legalitat y la justícia.

Los homes que per ser espanyols devian agruparse al entorn de l' única bandera legal en aquells dias de proba y se 'n allunyavan y la combatian; los que atíavan la guerra civil carlista y la insurrecció cantonal; los eterns conspiradors contra la causa del poble; los que haventnos deixat un exèrcit sense disciplina, taxavan de inconseqüents y befavan als bons patriotas que establián lo servey militar obligatori pera combatre als enemichs de la nació; los que no tenian altra mira qu' ensorrar la República, sense reparar en los medis; los que van aplaudir ab entusiasme 'l crim del tres de janer apresurantse á recullir los fruits de aquella iniquitat, no haurán d' esperar siquiera que l' historia 's pronuncie y 'ls confonga ab lo seu fallo.

Van apoderarse de l' herencia de la República; van repartirse la seva túnica, com los sayons la de Cristo. Possehint lo poder, ja 's creyan possehirho tot, y com si ab lo pecat que cometeren arrastressen la més amarga de las expiacions, no hi ha més que contemplarlos, débils, impotents, incapassos de alentir ni la sombra de una idea generosa, perque tota consciencia honrada s' aixequi acusadora, imprecantlos durament en nom de la patria abatuda, anémica, avergonyida y desesperada.

LA SITUACIO ACTUAL.

Si la situació republicana necessitès una vindicació eloqüent, la trobaria, sens dupte, en l' estat actual de la nació, entregada al govern dels partits dinástichs.

Pocas vegadas Espanya havia baixat tan avall. S' han extingit, es cert, aquelles passions volcánicas que un temps produhian formidables estrépits: las guerras civils pertanyen á l' historia, y no es de creure que 'l partit carlista, l' únich apte per atiarlas, las torni á encendre, per ara al menos. Si algú intenta un pronunciament, li succeheix lo que al desventurat Villacampa 'l 19 de setembre, s' alsa per caure, víctima de l' asfixia.

Baix aquest punt de vista sembla que haguém guanyat alguna cosa, y en realitat no es aixís.

Un home de temperament arborós, pert lo caràcter y fins lo moviment, al caure postrat sobre 'l llit, víctima de terrible malaltia. Aquesta es l' imatge de l' Espanya actual. Sas passions no están més que aletargadas per l' enfermetat que ha anat apoderantse del seu organisme. Postrada, indiferent á la vida, va invadintla 'l fret de l' agonía. No se subleva per falta de forsas, se decandeix y mor'. No té ja ni alé per queixarse.

Los encarregats de assistirla, no cuidan sinó de prolongar la seva enfermetat. Aixís la volen, aixís la necessitan per dominarla. Mentres tant administran á la seva manera la fortuna de la pobra malalta y gobernan y regeixen lo seu patrimoni. Alguns fins se li beuhen lo caldo.

S' ha perdut la noció de la moral y de la justícia. Los carlistas menjan del presupuesto: havent'hi que passejan descaradament galons é insignias que no van poder guanyar los militars leals qu' en compliment de sos debers y ab exposició de la vida 'ls perseguian. A la fiera carlista la tenen lligada ab llonganissas. Algú sabrá lo que li costa l' aparent tranquilitat que 'ns té promesa 'l rey de las húngaras.

Y tot va del mateix modo. La base de tots los poders públichs que estriba en las elecciones, está podrida y corrompuda. L' august ministeri del ciutadà elector, s' ha convertit en una farsa ignoble, de tal manera que tothom s' allunya de las urnas com de la peste.

Y en tant los que han prés la política com un ofici, obran á la mida del seu gust, fabrican diputats y senadors ab los quals constitueixen majorias y tiran al dret sense escrúpuls. Lo sistema parlamentari s' ha trasformat en un joch de compares. Qui mana nombra als diputats y aquests ajudan y sostenen al qui mana, fassa lo que fassa. D' aixó 'n resulta un circol viciós, sense principi ni fi com tots los circeuls, y altament repugnant com tots los vicis.

Los cambis polítichs se reduheixen á simples cambis de personas, sense tenirse en compte en res ni per res, las aspiracions ni las necessitats de la nació. Los governs cauben y puján, com per art de màgica, en periodos més ó menos llarchs. Canovistas y sagastins ja ni siquiera 's combaten, limitantse á guardarse mu-

tuament las poltronas ministerials y 'ls asientos de la taula del presupuesto.

¿Y cóm podrian combatres, si ni 'ls uns ni 'ls altres sustentan ja principis fixos, ni propòsits concrets? Si desde la oposició adelantan una promesa, al arribar al poder la tiran per la finestra com una càrrega inútil y enutjosa.

Ab aquest exemple abundan las apostassias. Hi ha home polítich que vá y vé més vegadas de un partit al altre, que una llansadora de teler en actiu treball.

L' administració está perduda. No 's pot concebir desordre major que 'l que reyna en las oficinas y dependencias del Estat.

L' exèrcit destinat á mantenir l' ordre, inspira temors y desperta sospitas entre 'ls mateixos que 'l sostenen. No es aquell exèrcit indisciplinat que van deixarnos los monárquichs de D. Amadeo: no es l' exèrcit que cridava: ¡que baile! Avuy dia no diu una paraula; pero hi ha també alguna cosa que balla y es la por que tenen ficada al cós tots los partits monárquichs.

L' Hisenda per portas. Cada any s' aumentan las contribucions, aixamplantse al mateix temps l' abisme del déficit.

Ningú sab ni 's dona compte de abont anirém á parar: tothom prevéu la ruina, la bancarrota, la vergonya.

* * *

Y mentres los que manan inspiran odi, los pobres governats donan llástima.

Dirigiu la vista á totes las provincias d' Espanya, y sentireu que totes ploran: pregunteu als productors, als agricultors, als artesans sense distinció de ofici, als industrials de totes classes y 'us respondrán á coro que may haviam anat tan malament com ara.

Al menos en aquells temps perturbats y revolts lo diner corria, los traballs marxavan, se feya negoci, 's produhia y 's gastava: avuy sembla talment que dels diners fins se 'n haja perdut la mena.

Ab las teorias libre-cambistas, may tant en boga com ara, Espanya s' ha convertit en mercat obert á totes las nacions d' Europa: los fruits de la terra no s' adineran; las manufacturas de l' industria s' acumulan en los magatzems y en molts capitals se veuhen bandadas d' obrers famélichs implorant feyna.... ¡La feyna 's demana ja com una caritat per amor de Deu! Quina perspectiva pèls pobres! La fam ó l' emigració: las torturas de la miseria ó 'l dolor de tenir que abandonar aquesta terra ingrata y desgraciada!

Y 'l govern cobrant sempre. Los recaudadors de contribucions sense cansarse... Hi ha contribucions de mil menas, de mil formas, de mil sistemas... En altres paissos los homes son ciutadans; aquí son máquinas de contribuir. Hi ha qui no podent ja treure 'l such que li demanan, abandona sas fincas, deixant que l' Estat se las hi venga á pública subasta. Y se las vén sense pietat ni misericordia. La qüestió es expreme fins arrancar l' última gota de such: d' aixó se 'n diu gobernar.

En lloch de donar vida péndrela; en lloch de donar forsa, arrebatarla; en lloch de proporcionar facilitats á la producció y 'l trafec, tallarlos las alas...

Dividir la nació en la casta privilegiada dels que cobran y en la casta malehida dels que pagan...

Tals son los fruits que está recullint la nació espanyola als 13 anys de haver caygut á má ayada la República; tal es l' estat de la patria, posada en mans dels curandereros monárquichs, que havian de salvarla y redimirla.

LO REMEY.

Aquest ha de ser radical. Com lo perill principal no está en la malaltia, sinó en los enfermers, la primera necessitat que s' imposa, consisteix en despedirlos. Com que no serveixen, que se 'n vayan.

Després ha de adoptarse un cambi de sistema. Que 'l malalt abandoni 'l llit y que camini. Que respiri aire pur, que fassa exercici, y cobrará delit y adquirirá forsas.

Fora potingas, prescindeixis de miraments. ¡Al carrer!

Després del encongiment, l' esclat. Ab l' esclat, la República.

¿PER QUÉ NO TORNA?

No crech que puga honranse més dignament l' aniversari de la proclamació de la República, que depositant en las sevas aras precisament alló que 's deu á lo que més s' estima: la veritat.

Hem de ser franchs. La República no torna per culpa dels mateixos republicans.

Los monárquichs han fet tot lo necessari per prepararla y 'ls republicans fem tot lo possible perque no vinga.

Per aixó 'l país está tant abatut. Res fá decaure tant l' esperit com la perduda de totes las esperansas.

¡Ah, si alentessem avuy aquell entusiasme dels primers dias de la Revolució de Setembre! Era molt irre-

fleixi; pero era poderosíssim. Y si avuy lo sentíssem ab la mateixa forsa y sabessem agermanarlo ab l' experiencia adquirida á copia d' amarguras, tardariam en recobrar la República, sols lo temps que volguéssem.

Sols considerant que avuy som molts més dels qu' eram en aquella fetxa; sols tenint en compte que l' exemple de Fransa es un gran auxiliar en demostració práctica y palpable de que no sols es possible sinó molt ventatjós lo govern del poble pel poble mateix, encare que tinga una nació antíquissimas tradicions monárquicas, se veurá clarament que la República espanyola podria neixe ab una forsa incontrastable.

Pero vol la fatalitat que la deixém perdre. ¿Qui 'n té la culpa?

No fem distincions; la tenen tots los republicans, totes las fraccions, tots los grupos y grupets que 's combaten, y qu' encare que tinguessen la mira de no des-trossarse, ab sas distintas tendencias neutralisarian sos respectius esforços.

Se necessitaria un ample esperit de transacció per agrupar tantas forsas separadas: hauriam de ser menos metafisichs y més práctichs, menos meticulosos y més patriotas.

De tant primorosament com volém plantejarla, resulta que no la plantejém may.

Los homes més eminentes posats al davant de cada fracció 'm fan l' efecte d' arquitectos que passen la vida trasant projectes sobre 'l paper, sense cuidar-se ni de l' acumulació de material, ni de utilizar las forsas de la gran massa de treballadors, disposats á alsar l' edifici.

Tothom exagera 'ls medis. A l' any 73, varem pecar de massa imprevisors: avuy pequem per l' extrém oposit, avuy pequém de massa cautos.

No hem sapigut detenirnos en lo terme mitj, tant necessari en tota empresa humana.

No hem sapigut trobar una fórmula que 'ns uneixi, que armonisi totes las tendencias sense confusions pel dia de demá; una fórmula salvadora que interessi y tranquilisi á totes las classes socials, entregantnos la confiança y l' apoyo del país.

Avuy aquest no sab per quin cantó girarse: se li presentan programas contradictoris, y per no marejarse, tanca 'ls ulls y no vol atendre á cap. Y 'l país té rabó.

Desde 'l pactisme sinalagmátich bilateral de Pi y Margall á la benevolencia de Castelar, que forman los dos extrems del camp republicá, hi ha cinquanta tendencias que bullen y s' atropellan, se combaten y 's destrubeixen.

Alguns sustentan pontificats incompatibles ab la verdadera democracia, allunyant de la vida activa als que guardan com un tresor inapreciable l' amor á la puresa dels principis en armonia ab los procediments.

Altres defensen tal entortolligament de ideas, que més que homes práctichs semblan metafisichs y teó-lechs.

Altres per fer gala de conseqüencia, persisteixen en sas antigas quimeras, sense treure'n ni una coma, emulant ab aixó á la rocas de las montanyas que veuhen passar los sigles sense comoures ni modificarse.

Hi ha fracció que 's disgrega ruidosament, per no saber decidir quin procediment es més apropiat per dur la República, si 'l de la violència ó 'l de la legalitat.

¿Cóm es possible que 'l país s' interessi per una tal algarabia?

* * *

No hem agafat avuy la ploma per concretar cárrechs contra ningú. Tenim la seguretat de que lo que está passant es fill de l' obcecació y de la fatalitat, sense que hi tingan res que veure aquells móvils rastres que solen dominar entre 'ls partits monárquichs y que no troban satisfacció complerta sinó gosant de las delicias del presupuesto.

Poden sufrir errors los homes més eminentes de las distintas fraccions republicanas; pero tots ells poden també ensenyar las mans, que las duhen ben netas.

L' únich propòsit que 'ns guia es recomenarlos que per un moment separin la vista de las petites fraccions que cada hù s' elabora, sense profit ni gloria, per fixarlos en la causa general que á tots interessa.

La causa general es la de la República que s' imposa; la causa general es la del país que agonisa; la causa general es la de la honra política, que á tots nos lliga, com á individus de una mateixa familia.

Unitat de idea y unitat de, acció aixó es lo que falta. Res de coalicions mal formadas, que 's desfán l' endemá mateix de haverse concertat; res de unions ficticias, res de inteligencias equivocadas: unitat y sols unitat: concert d' esforços encaminats á un fi únich, y 'l país respondrá.

De llavors endavant podrém solemnisar l' aniversari de la primera República ab carinyo; y ab orgull l' aniversari de la segona.

SOBRE LA REPÚBLICA

LO QUE DEUEN PENSAR CERTS PERSONATGES.

A m' agrada, perque en rigor es l' expressió de la democràcia; pero la realitat de la vida té tantas exigències, que per ara m' aparto de la república... y me 'n vaig a Lourizan. —Montero Rios.

Es veritat que vareig servirla un quant temps; es veritat que vá ascendir-me; es veritat que jo vaig pagarla ab una puntada de peu... pero ¡qué volen ferhi! Lo garrofer de Sagunto tenia tan bona sombra!... —Martinez Campos.

¡Veyéu? Jo soch á propòsit per ser republicà, perque per rampells y extravagancies ningú 'm guanya. Lo mateix serveix á moros que á cristians; tan bó soch per manar un exèrcit com per dirigir una cuyna. —Salamanca.

¡Psè! No está mal aixó de la república... pero ¡qué sè jo! No sè qué m' hi trobo...! Per altra part la monarquia democràtica... En fi, no sè qué dir m' hi... ¡Ah! ¡si 'l tío fos viu!... —Lopez Dominguez.

¡La república? ¡Bah! Es lo més prosàich que s' ha vist al món. Establíu-la y suprimíu *ipso facto* la distinció, la elegancia, lo *chic*, la *crème*, la *hige life*... ¡A mí que m' agrada tan lo aristócrata, lo delicat! Cuyado, que jo he sigut republicà y puch estar-me bèn enterat... ¡Cá, cá! Si 's pogués arreglar una república á l' inglesa... encara, encara... —Moret.

Jo crech que la república vé á ser un hermós sofisma, que fuig del realisme de nostra societat... ¡Miréu la monarquia com vella aquestas terras, allá dalt de las serras del aspre Monserrat! —Balaguer.

¡República? No 'm refujo de serne: no 's pot dir d' aquesta aygua no beuré, ni d' aquest pressupuesto no menjaré. Ab lo temps encara confio ser... bisbe. —Romero Robledo.

La república *significa* el predominio de los *descamisados* sobre la gente conforme. Con todo, *zi yo me hiciese* republicano, ya *zeria* otra coza. —Cánovas.

Es inútil que se 'm preguntí res sobre aquest punt, ni sobre cap altre. ¡Si jo soch republicà? ¡Psè! ¡Si soch monárquich, pues? ¡Psè! ¡Cóm puch dirho si jo mateix no ho sè? Lo més sabí, lo més práctic, lo més hábil es mantenirse... en primer lloch del pressupuesto, y després... á honesta distancia... —Martos.

¡República! ¡Horror! ¡Es á dir que encara hi ha aquí qui s' atreveix á parlarne! —Lo conde de Cheste.

¡Está clar que nosaltres som republicans! Sinó que en aquest país s' ha de jugar ab una mica de trassa y fè 'l pagés. —Becerra.

¡Qué opino respecte á la república? ... —Sagasta.

¡República!... Fumém, fumém. —Lo bisbe de Barcelona.

FANTÁSTICH.

LO CASAMENT D' EN BULLANGA.

ECTOR del ánima: Tú que no tens pa al ull, tú que sabs llegí entre lineas y veus creixe l' herba, fixat ab aquesta ignocentíssima historia, y després, en conclusió me dirás si tinch rahó.

¡En Bullanga! Per forsa l' heu de coneixe. Era, en sos millors temps, lo tipo més popular y simpátich de la terra.

Bon caràcter, amable, servicial, amich de tothom, una mica ilustrat y ab ribets de reformista, respirava satisfacció per tots quatre costats—á pesar de no tenir més que dos—y 's prometia ser felis per *in saecula saeculorum*.

Jo 'm guardaré prou de ficarme á profeta; pero casi asseguraria que 'n Bullanga hauria sigut tan felis com se pensava, si no hagués comés una tonteria: si no s' hagués casat.

Es á dir, si no s' hagués casat més aviat de lo que li pertocava. Ecco li quá.

Tots los actes y negocis de la vida volen la seva oportunitat. Ningú ha de suicidarse, sinó quan está ben aburrit; ningú s' ha de posar capa fins á fa fèr:

ningú ha de fallarse 'ls cabells, sinó quan son massa llarchs...

Y ningú ha de casarse, sinó quan está en aptitut per ferho.

¡M' explico prou clá?

En Bullanga que, en honor de la veritat, sabia moltes cosas, á la quènta aquesta no la sabia.

Va posarse davant del mirall—un mirall magnífich, més ample que 'n Fontrodona—y mirantse de cap á peus, es fama que va exclamar:

—¡Y tall! ¡Vés si un jove d' aquestas condicions y circunstancias no pot casarse! ¡Qui 's casaria, donchs?

Com que la pendent del error es més relliscosa que 'l *empedrat* de fusta de la Rambla quan plou, en Bullanga va comensá á rodolar, y rodolant, rodolant, no va parar fins á missa.

Un tal Amadeu li va arreglar en una esgarrapada y gratuitamente los documents necessaris, y aquí 'm teniu al simpátich Bullanga casat legalment, sense sapiguer cóm ni perqué, é ignorant encara lo que vol dir *matrimoni*.

No dich lo nom de la núvia perque no importa res. Pública va ser la cerimonia, y encara están plens de vida... y de disgustos molts dels que van presenciaria.

Als deu días ja hi havia batussas á casa en Bullanga. Sembla que vaig molt depressa á dirho; pero més depressa va anar ell á moure xibarrí.

¿Es qu' era tal vegada un mal marit?

Res d' aixó: era un tros de pa. S' entèn, un tros de pa bó; perque també hi ha pa dolent.

La causa dels disgustos no era res més que una conseqüència de la seva precipitació, del seu desconeixement de la táctica marital.

La dona feya lo que li donava la gana: y devegadas li donava la gana de fè unas cosas!...

D' aquí á aquí semblava que 'n Bullanga s' ho havia de menjar tot; d' aquí á aquí 's tornava més manso que un Cuartero quan en Sagasta l' espolsa, y ab aquest tira y afluixa, tot lo de la casa marxava ab espantosa irregularitat.

Ja no passava cap empenyo en amagar lo seu disgust. Quan armava bronquina, no reparava abont se trobava, y creixent, creixent l' escándol, lo matrimoni va acabar per armarne per tot arréu. Hasta pèls cantons.

Succeeix, per fi, lo qu' era natural. En Bullanga va tenir un fill.

¡Un fill! *Aquí te quiero ver*... Bullanga.

¿Cóm podia cuydar de la criatura, si no sabia en rigor com l' havia tinguda, ni de quina manera s' havia de vestir, ni qué li podia fè menjar?

La Assamblea... vull dir, la criatura va creixe ràpidament, gracias á la bondat de la temperatura, y al cap d' un mes ja tenia llengua á son pare y á sa mare y á tots los que se li posaven al davant.

¡Quin noy més travieso!

May estava content: tan aviat volia naps com cols, com la federal. No volia anar á estudi, ni á missa, ni á passeig, ni á dormir...

¡Anéu á sapiguerho hont volia anar!

De diabluras y atrocitats, demanéu. L' un dia s' empassava un botó, que á duras penas podian treureli. L' altre 's tallava ab lo corta-plomas; l' endemá tornava á casa á altr' hora: en una paraula: lo desordre erigit en sistema.

¡Pobre Bullanga! Llavoras va comensar á comprendre la lleugeresa que havia comés casantse tan depressa. ¡Qué se 'n veyá d' aburrit, bilateralisat y sinagmaticat!

Pero ja no era hora de tornar enrera.

Ni sabia ni podia ferho: la criatura l' apretava.

—Som al ball—va dirse en Bullanga—y hem de ballar.

¡Y quinas polcas!

A lo millor los balladors rodavan per terra, cubrintse de pols y de bombas. Y 'ls mirons aplaudian, repercutint los aplausos de Cartagena fins á Valencia, de Linares fins á Barcelona... per tot allí hont hi havia conservadors.

La saragata aumentava cada dia y sobre tot cada nit. Lo noy se tornava més y més revoltós: trencava 'ls trastos, los plats, lo respecte y la unitat de la patria, y encara per fi de festa volia tenir rahó.

Marejat, sense sapiguer hont girarse de feyna, en Bullanga estava un vespre sermonejant al noy y donantli consells saludables, quan puja al pis lo porter de la casa, y sense dir Déu vos quart, ab tota la barra imaginable, te me 'ls treu de l' habitació á caixas destempladas...

Després, després... ¡Corramos un velo!

¡Oh, vosaltres mortals privilegiats y extraordinaris, que dirigiu nacions, capitanejeu pobles y fundeu republicas! no olvidéu aquest exemple, y si teniu ganas de fer las cosas ben fetas,

recordéus eternament del casament de 'n Bullanga!

FANTÁSTICH.

UN DE TANTS.

—¿Qu' era aixó de la República? Expliquim'ho un xich, papà. —Un gran pas que 's doná fa alguns anys l' opinió pública. Hi havia un rey... bastant bó; tan, que l' home un d' mati va dir: Jo me 'n vaig d' aquí... —¡Ja m' agrada tot aixó!

—Las Còrts, sense armar tabola ni malgastá un sol moment, van establí incontinent la República espanyola. Lo cop va ser de debó: lo poble ja ni sabia qué fer, de tanta alegria... —¡També 'm xoca tot aixó!

—Molts dels hòps grossos, á fi de manducar, com avants, van dirse republicans y van predicarho així. N' hi havia un que sè jo!... que fins dava fanatisme ab tan republicanisme... —¡Cóm m' agrada tot aixó!

—Era 'l tal un estornell dels més vius que corran ara; no duya pèl á la cara ni molt menos al clatell. Feya tan bè la funció, que 'ns vam arribá á empassá tots, qu' era republicà... —¡Oy! ¡qu' es bonich tot aixó!

—Pues mira, noy, aquell home tan republicà, avuy dia serveix á la monarquia, xupantse una bona moma. Es bèn vist, sab darse tó, y viu, y s' ompla bè l' pap... —(En Martos trayent lo cap.) —¿Que ho diu per mí... tot aixó?

C. GUMÁ.

LA MONJA DE MONTBRIÓ.

I

ONTBRIÓ es un poble rural de la provincia de Tarragona, partit judicial de Reus.

A Montbrió, com á casi tots los pobles, hi ha un convent de monjas, y en lo convent de Montbrió, com en casi tots los convents, n' hi ha de guapas, de passadoras y de lletjas.

La més guapa de totas era sens dupte Sor Josepa. Guapa y artista... Figúrinse, fins tocava l' orga.

Baix sos primorosos dits cedian las teclas, escampant per la iglesia, d'òl's de armonia arrobadora. Hi havia empentas per sentirla. Totas las ánimas s' elevavan al cel... totas, menos una; l' ánima de un jove molt bèn plantat, que no podent elevarse més allá de l' orga, suspirava:

—¡Ay Sor Josepa, si pogués manxar!

II

Y vinga fer l' òs per l' iglesia. Fins que un dia Sor Josepa va adonarse'n, contemplantlo d' esquitllentas, á través de las espessas gelosias.

Aquell dia, diu que fins va fer una espifiada. ¡Es tant delicat tocar l' orga, quan se t'è 'l pensament ocupat en una música que no s' expressa ab notas, sinó ab sospirs del cor!

Sor Josepa estava enamorada. Aquell jove guapo que desitjava manxar, manxava realment.

A lo menos, á Sor Josepa li anava 'l cor com una manxa.

III

L' amor es pare de totas las estratajemas. Un dia 'l jove va presentarse al convent carregat d' eynas de fuster.

Ab lo ribot, la serra, la garlopa y fins ab la paelleta del ayguacuyt (que tant enganxa), á Sor Josepa, va figurarse l' imatge en carn y ossos de Sant Joseph quan era jove.

—¡Qué guapo qu' est pensava. Per un home aixis jo 'm perdria.

Y 'l galán anava fent la feyna que li havian encomenat, ab tal dalé, que semblava que treballés á préu fet.

Las monjas totas lo trobavam extremadament simpátich, molt treballador y sobre tot molt atent y amable.

—¡Vosté es molt hábil li deya la mare superiora. —Tal vegada més de lo que á vosté li sembla. Fins ara no 'm coneix sino com á fuster: me vejés com á prestidigitador...

—¡Ay! ¿Sab fèr jochs de mans?

PANORAMA EUROPEO. (Dibuix de Apeles Mestres).

Lo senyor Ruiz Zorrilla
 oontinua corrent molt,
 en cambi 'ls correus segueixen
 eom sempre, corrent molt poch,
 en Romero va fent l'home,
 eu Campos sempre ab lloran,
 los carcas van barallantse,
 la terra sofreix temblors,

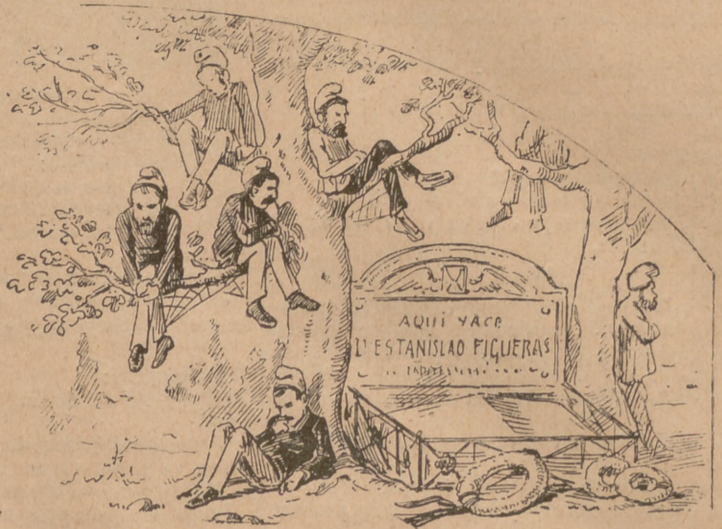
don Paco remena pedras,
 don Calsas-curtas arrós,
 lo senyor Moret fa inglesos,
 en Bismarck enreda 'l món,
 don Práxedes va aguantantse,
 lo Mónstruo vol fer la pò,
 en Mané escriu desatinos,
 en Pavia meu serell,

los mestres sempre dejunan,
 la gent pervertida nó,
 las criaturesas petitas
 passen perills á trompons,
 la miseria arrasa 'ls pobles,
 la pólvora ho omple tot,
 lo país se mor' de gana
 y... s' ha acabat la funció.

LOS REPUBLICANOS Y LA REPÚBLICA. (Dibuix de M. Moliné).

¡Pacte... y á casa!

Tant si plou com si trona, no baixém de la figuera.

A só de tabals no s' agafan llebras.

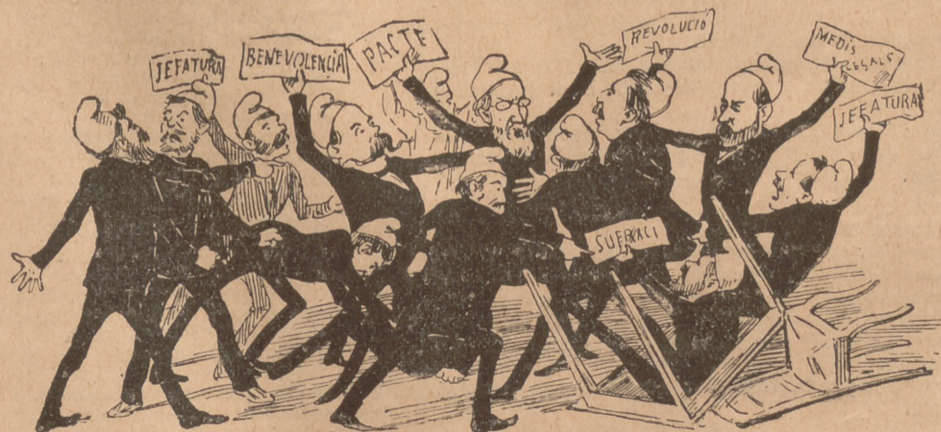
Mitj per la ley, mitj per la forsa; total, res.

Visquém y vejém.

Los sueltos, perdentse pèls núvols.

—Senyors ¿se pot entrar?
—Esperis, senyora, esperis, qu' encara no 'ns hém posat d' acort.

y ara 'ns trobem serens, guapos, plens d' humor y de salut.

Ja 'l republicà no causa terror a joves ni a vells, ni sol meniar-se criaturas, ni fa la pó a n' als aucells.

Lo republicà es un home igual que la dem s gent, que menja, beu, enrahona y treballa aleg ement.

Sinó que, com que li agrada dir del vi y del pa ja, quan se tracta de política, ell se diu republicà.

Los que avants d' ell s' apar'avan, ara en més d' una ocasió se l' e-coltan, y hasta pensan: —¡Aquest home té rahó —

Y 'ls republicans, que veuen los vents cap hont van tirant, s' engraxan qu' es un contentó y diuen sonrihent: —¡Avant! —

¡Si n' hem vist de cosas raras en tretze anys! ¡Si n' hem rebut de llissons de totes menas!

Molt més que no n' hem volgut. Hem vist governs dels de ferro, n' hem vist de més enrahonats, de liberals, de demócratas y hasta de tots barreja's

Pero cap ha lograt terse simpàtic a la nació y ab més ó menos prestesa, ha hagut d' arrià 'l pabelló.

La sàvia republicana, casi inadvertidament, ha invadu de mica en mica la sac'h nova del jovent.

Y avuy tot lo que aquí brota, de Galicia a Castelló, de Cadiz fins a Grona, tot es del mateix color.

Podrém perdre las batallas, podrém anar carregant, mes... guanyarém la ca ya si seguim avant y avant

C. GUMÀ.

Parlém del Congrés, que val la pena. Parlém dels pares de la patria que gratuítament se desviuen per fer la felicitat de la nació.

Gratuítament, si senyors, gratuítament.

Tot lo més que demanan, quan tenen set, es un vas d' aygua ab bolado, y sempre que s' arriaman a la presidència un que altre caramellet per entretenir la boca.

Are bè ¿saben quants bolados se consumen en lo Congrés, mensualment? Cent arrobas.

¿Y saben quan costan en una legislatura los carmetlos de la presidència? Quinze mil pessetas. Son datos oficiales.

Ab tot aixó, lo que fá riure més es l' actiut descontenta dels diputats cubans.

Los quals pasan lo dia queixantse del mal estat de la industria del sucre. Vaja, que lo qu' es lo Congrés no pot ja protejirla més descaradament.

Los pressupostos generals del Estat se presentarán en los próxim mes de mars.

Es á dir, en vigílias de la Senmana Santa. Será sens dupie perque 'l contribuyent, recordantse de la Passió de Jesucrist, exclami:

—Paciencia: més vá patir Déu per nosaltres.

Historia de una corona imperial.

Vá ferla fer la esposa de Napoleon III poch avants de la cayguda del imperi.

A la mort del seu marit se la vá vendre al mateix joyer per 50,000 duros, y l' argenter vá cedirla á un millonari america, per una cantitat molt més crescuda. Ja la tenim republicana.

Lo millonari tractava de regalarla á una cantant d' ópera, que 's nega á admétrela en rahó de ser una joya de massa preu.

Per últim vá comprarla un argenter, per tornarla á vendre, y ara esta en tractes per adquirirla la famosa diva Adéline Patti.

Y la corona pot considerarse per molt honrada. Sempre brillará més en lo cap de una cantant que en lo de una emperatris.

A lo menos hi estaré més segura.

Los carlins se combaten furiosament, ab motiu de la inauguració del Circul de Zaragoza.

Abrahonats y caixalejantse, rodolan á tomballons per terra.

A tal punt han arribat las cosas, que 'l rey de las húngaras los hi ha donat un crit de: —¡Alto!

Es á dir, ha hagut de separarlos.

Y 'ls carlins, igual que 'ls gossos á la véu del amo, de moment obeheixen; pero al separarse, giran la cara y 's contemplan roncant, ab los ulls sanguinolents y la boca plena de babas.

¡Y aquestas fieras pretenen ensenyarnos lo camí del cell

Los reformistas, ó 'ls reformats (com millor los hi sembli) 's dedican ara á donar tés.

Al Congrés, ni al Senat no diuen una paraula, per no comprometes.

Si ataquessen las midas del govern en sentit rome-rista, semblarian conservadors; si las combatessin en sentit dominguista, pecarian de liberals.

Aixis es, que han resolt no dir una paraula.

Si obran la boca es sols per pendre tés.

En aquest punt tots están de acort. A tots los agrada xarrupar tés, mastegar pastas y xuclar bonas brevas.

Los ideals del seu partit, per altra part, son aquestos y cap més.

Xuclar, mastegar y xarrupar.

Gangas.

L' infant Anton, fill del duch de Montpensier, á penas va néixe, van nombrarlo alféres.

Quan vá ser grandet van ferlo tinent.

Al pendre estat, van regalarli 'l nomenclament de capitá.

Y als nou mesos de matrimoni, per haver tingut un fill, l' han nombrat comandant

Espanta considerar los ascensos que obtindria, per poch que la seva senyora s' esforcés en tenir bassonadas.

Dintre de poch temps hauria guanyat los tres entorxats de capitá general.

Alló de la policia militar á la prusiana que va establirse fá poch temps, á só de xaranga, bombo y campanillas, se 'n ha anat á ca'n Pistras.

Lo general Daban se 'n ha tornat endarrera.

Més clar: ha presentat la dimissió.

Y s' ha acordat que 'l director general de policia siga un paisá.

Tot desseguit se li han presentat á n'en Sagasta cinquanta mil pretendents.

Ja se sab: no 's fá una vacant, que no hi acudin los fusionistas com á moscas.

Pero 'n Sagasta aquest cop se las ha esquivadas.

—Per aquest cárrech, no 's necessitan moscas.

—Y donchs qui, Sr. Sagasta?

—Un borinot.

Del dit al fet.

Acaba de ser nombrat director general de policia un personalje molt célebre, celeberrim en los anals de Barcelona.

¿Saben qui es?

D. Casto Ibañez de Aldecoa (a) Pañero.

—¡Boca abajo todo el mundo!

En Villacampa y demés deportats á Fernando Póo han sigut trasladats á Ceuta.

Algun diputat ha tingut prou pit per atacar á n' en Sagasta ab motiu de aquest traslado, parlant de si era més económic que aquells infelissos no s' haguessen mogut de Fernando Póo.

Més económic hauria sigut encare que durant la travessia 'ls haguessen tirat als peixos.

Y que 'ls peixos després s' haguessen deixat pescar y servir á la taula de aquest diputat tan amant de las economias.

L' ex-ministre conservador Cos Gayón ha fet en lo Congrés una declaració que 'l pinta de cos enter.

Ha dit que dona tanta importancia á la renda de tabacos, que créu preferible la creació de un ministeri de aquest ram, al que 's projecta de Instrucció pública.

Se comprén molt bé que un conservador s' expressi de aquesta conformitat.

La instrucció pública espavila als ciutadans y ab ciutadans espavilats los conservadors hi son de massa.

En cambi 'l tabaco de estanch los embruteix.

Y mentre 'l poble xucla escanya-pits, los conservadors fuman bonas brevas.

Una anecdota de un periódich de Madrit.

Trobantse á Venecia dos viatjants de comers es-

panyols, un company va invitarlos á fer una visita al rey de l' As d' oro, que resideix en lo palacio de Lo-redan.

Després de posarli en coneixement, l' héroe de Oroquieta va senyalarlos dia per rebrels.

—¿Com estéu? 'ls preguntá, tutejant'os de bonas á primeras á tall de rey.

Y un dels viatjants, mirantse'l cara á cara, á tall de desvergonyat, li respongue:

—Molt bé y tú?

Confessem que hi ha homes que han nascut sols per rebre llissons.

A LO INSERTAT EN IO ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—Do re mi fa sol la si.

2. ANAGRAMA.—Era-Are.

3. TERS DE SÍLABAS.—RO SE TA SE GA RRA TA RRA SSA

4. INTRÍNGULIS.—Pepeta.

5. GEROGLÍFICH.—Com més donas més mestressas.

Han endavinat totas las solucions los ciutadans K. Torre-Dell, y Miloca; 4 A. R. Brutau, P. R. de Olot, y R. T. Diplomàtic; 2 J. Badia y Mut Xerraire y 1 no més Quirse Biosca.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciudadans Pilar y Ralip, T. Vallés y P. Un Gabaig. Un Tano, Un Vigata, Un de Profit, Un de cal Palat, E. Pera, Sanch y Fetje, Bruno Duran, Chibardieu, B. Camps y M. Desventuras, Turrayona y Carnicer, Un rellotjer, B. Roig, P. Sagrera, y R. R. R.: Lo que 'ns envian aquesta senmana no fa per casa.

Ciudadans Manel B. S., Mut Xerraire, Anton Torres A., R. T. Diplomàtic, Noy Gran, P. R. de Olot, R. Roura, A. R. Brutau, K. Torse Dell, Alleidiv Ocsionari, Joanet de Berga, Un Masquefi, F. Badia, Un campaner, J. M. Bernis, Jaume Espunya Ribot, Serapi Guiltarra, Republica de Reus, A. Palleja, J. Abril, y Un Vilafranqui: Publicarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Un Viscali: Creu que tindré presents las sevas observacions y gracias perque son molt oportunas —Pepet d' Esplugas: Una Xarada bé; pero 'ls versos... se tracta de un animal que... ¡ex!—G...: En los versos hi ha molta malicia; llastima que no sigan més facilis y correctes!—J. R. P.: L' article encare que ofereix poch interés, esta bé —F. B. Arnal: En los versos hi ha alguns consonants forsats y estrats pels cabells —J. Baucells: Los versos son regulars, pero no val la pena de comprometre'ns publicantlos —Fracuelillo: 'Ls de vostre no van prou bé.—A. Garcia: Publicarém l' epigrama.—Tranquil de Reus: ls algun acudit.—P. B.: Es massa vert.—Barril: Los versos van bé.—Catalanista: Las noticias sols las acceptem firmadas per algu que 'n respongui.—J. Mazzantini y L. Anidem: No recordem haver rebut res de lo que 'ns parlan.—C. Ferrer: L' article no fila prou bé: lo del Mestre Titas tampoch nos serveix.

!!! OBRAS NOVAS !!!

LA MENEGILDA

criada de servicio de LA GRAN VÍA, revista madrileña, original de Pérez González, música de los maestros Chueca y Valverde.

Forma un tomito en 16.º con ilustraciones de R. Miró Folguera, y vale 2 reales.

BENGALAS

coleccion de novelas y cuentos ligeros, originales de ELOY PERILLAN BUXÓ.

La camisa de la Lola. (Historia triste).—Toros y caballos. (Bengalitas americanas).—Patricio. (Cuento ligero).—El Conde de la Higuera. (Cuento alegre).—D. Pedro d' Alcántara. (Suicidio literario).—Los Carolinos.—¡Borrédalo!—Elsargento Morales. (Episodio de Hospital).

Forma un tomo en 8.º de 240 páginas y vale 4 reales.

NITS DE LLUNA

POESÍAS PER

FREDERICH SOLER (PITARRA)

ab un prólech de V. Almirall y dibuixos de J. Lluís Peller. Forma un tomo en octau de 200 páginas, y val sols 8 rals.

Ditas obras se venen en la llibreria de Lopez, Rambla del Mitj, 20, en las demés llibrerias y kioscos de Barcelona, aixis com en casa de tots los corresponsals d' aquest periódich.

LOPEZ. Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 21 y 22.

STATU QUO. (Dibuix de J. Lluís Pellicer).

Tal dia farà anys.